

*Анастасія Лисак,
здобувачка магістерського рівня вищої освіти,
Людмила Давидова,
кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент
Навчально-науковий інститут філології та журналістики
Житомирського державного університету імені Івана Франка*

ВИВЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ В СТАРШИХ КЛАСАХ У ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ З СУМІЖНИМИ МИСТЕЦТВАМИ

Основною метою дослідження є розкриття взаємодії української літератури з мистецтвами, де література розглядається як важливий компонент культурного віддзеркалення суспільства, підкреслюється роль літератури як важливого феномену, що відображає суспільні та культурні процеси.

Кожна навчальна дисципліна, яка досліджує глибини мистецтва слова, має свій зміст, цілі та методи викладання. У навчальному плані загальноосвітньої школи компоненти літературної освіти повинні тісно взаємодіяти один із одним, оскільки вони забезпечують комплексний розвиток літературних здібностей учнів і розвиток творчих здібностей читачів [3, с. 321]. Акцентуація генетичних, типологічних, контактних, інтертекстуальних та інших типів зв'язків у межах дисциплін, які навчають літературі, дозволяє учням краще зрозуміти унікальність кожної національної літератури в контексті культур і традицій завдяки хронологічній синхронності процесу розгляду історії літератури або окремих її явищ.

Концепція підтримує якісне вивчення суміжних предметів у літературній освіті, таких як історія, музика, образотворче мистецтво, українська мова та інші мови, які поширені в Україні, а також іноземні мови, щоб отримати відповідні фонові знання, суспільно-історичні, мовні та культурні контексти для засвоєння творів художньої літератури [2, с. 17].

Основними цілями літературної освіти в школі є розвиток особистості, яка є творчою, вільною, духовно багатою та здатною до самостійного мислення й має широкий світогляд. Ці цілі досягаються за допомогою найкращих зразків письменства. Сучасна людина повинна не тільки любити й пишатися успіхами своєї культури, але й поважати та засвоювати досягнення інших. Вона повинна мати розуміння своєї національної ідентичності та місця в глобальному світі [4, с. 364]. Ця особистість повинна виявляти громадянську активність і мати бажання служити Україні.

Літературна освіта повинна розвивати в учнів художній смак, здатність відрізнити високоякісну літературу від низькоякісної, цінність класичної та сучасної літератури та переживання естетичних емоцій, які важливі для духовного розвитку.

У процесі вивчення літератури в середній школі повинні бути враховані особливості мистецтва слова. Розуміння особливостей словесності має бути основою, на якій базуватимуться методи вивчення літературних дисциплін. Щоб література ефективно формувала особистість учня, важливо, щоб учні поступово наближалися до вищих щаблів письменства. Використання досягнень сучасної педагогічної науки також має допомогти у цьому процесі.

Навчання літератури в старших класах базується на поєднанні історично-літературного та жанрово-родового підходів [5, с. 367]. Це означає, що учні ознайомлюються з літературними подіями в контексті історії літературного процесу, розвитку національних літератур і зв'язків між ними в загальнокультурному контексті. Це сприяє активному формуванню їхнього світогляду, громадянської позиції та національної ідентичності.

Викладання літератури в класах філологічного профілю базується на стандарті, але значно розширюється щодо змісту, форм і методів навчання. [1, с. 4].

Отже, з теорією і практикою вивчення української літератури в старшій школі пов'язана актуальна проблема використання інших видів мистецтва при аналізі та інтерпретації літературних творів. Шкільна практика засвідчує, що успішність їх інтеграції може бути досягнута через застосування принципу контекстності під час вивчення літератури.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Волошина Н., Жила С. Твори споріднених галузей мистецтва на уроках української літератури. Українська література в загальноосвітній школі. 2004. № 2. С. 2–6.
2. Гладишев В. В. Теорія і практика контекстного вивчення художніх творів у шкільному курсі літератури: моногр. Миколаїв : Вид-во «Ліон», 2006. 372 с.
3. Жила С. О. Теорія і практика вивчення української літератури у взаємозв'язках із різними видами мистецтв у старших класах загальноосвітньої школи: моногр. Чернівці : РВК «Деснянська правда», 2004. 360 с.
4. Куцевол О. М. Методика викладання української літератури (креативно-інноваційна стратегія) : навч. посібник. Київ : Освіта України, 2011. 452 с.
5. Пасічник Є. А. Методика викладання української літератури в середніх навчальних закладах : навч. посібник для студентів ВНЗ. Київ : Ленвіт, 2000. 384 с.